

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У БУДІВЕЛЬНИХ КОЛЕДЖАХ

Пашенко Тетяна Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
лабораторії науково-методичного супроводу підготовки
фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

У ринковій економіці майбутня трудова діяльність випускника вузу пред'являє конкретні і дуже високі вимоги до професійних компетентностей молодого фахівця. Сформована в вузах система контролю знань студентів, спрямована лише на засвоєння студентами необхідної суми знань і їх відтворення, сьогодні не задовольняють ні студента, ні педагога. На зміну такого стану повинні прийти нові форми контролю та самоконтролю, які орієнтували б студента на вміння самостійно здобувати знання і застосовувати їх на практиці.

Аналіз педагогічних досліджень (С.І. Архангельський, Ю.К. Бабанський, В.П. Беспалько, В.М. Бочарнікова, В.І. Лозова, О.П. Петрашук, Л.М. Романишина, Н.Ф. Тализіна та ін.) свідчить, що до контролю в навчальному процесі сучасної вищої школи пред'являють такі основні вимоги:

- забезпечувати об'єктивне, валідне і надійне оцінювання навчальних досягнень;
- сприяти досягненню цілей навчальної дисципліни, враховуючи її специфіку;
- створювати умови для активної навчально-пізнавальної діяльності;
- сприяти розвитку і саморозвитку учнів як суб'єктів пізнавальної і предметної діяльності;
- буди нескладним з точки зору організації і застосування.

В останнє десятиліття спостерігається посилення зв'язку між контролем і навчанням. Цільові установки, що визначають результати освіти, задаються в термінах вимірюваних результатів. У свою чергу процес навчання будується так, щоб активізувати навчальні та розвиваючі функції контролю за рахунок оптимізації змісту і навчальних завдань, що підбираються для поточного контролю в індивідуальному режимі. Контроль набуває все більшого значення, він змінює свій характер і об'єднує традиційні функції з перевірки та оцінки результатів навчання з функціями управління якістю всього навчального процесу.

В системі оцінювання результатів навчання відбуваються значні зміни, які характеризуються переходом до когнітивної точки зору і проявляються в зміщенні акцентів на компоненти процесу отримання результату, на активне конструювання змісту відповіді, на інтегровану і міждисциплінарну оцінку. В контролі значно посилилася увага до метапізнання, яке передбачає формування міжпредметних знань, умінь перенесення знань з одного предмета в інший і загальнонавчальних умінь. При оцінюванні результатів навчання змінився

контекст розшифровки понять «знає» і «вміє». Замість колишнього пріоритету фактологічних та алгоритмічних умінь на перше місце вийшли вміння застосовувати знання в нестандартних або практичних ситуаціях.

Студент повинен мати можливість застосовувати набуті знання та вміння на практиці. Слід намагатися зробити навчання наближеним до реальних потреб та проблем студентів, використовувати ті матеріали для вправ, які стосуються завдань і проблем сьогодення; кожна практична вправа передбачає висновки про можливе використання набутого досвіду в повсякденному житті [1].

Наявність у студентів відчуття контролю над процесом власного навчання:

- створити такий клімат, щоб студенти самі окреслили власні потреби та очікування від занять, тренінгів і сформулювали власні цілі, які вони хочуть реалізувати;

- використовувати попереднє опитування, яке дозволить здійснити оцінку існуючих знань та умінь, ураховувати очікування, спиратись на них;

- сприяти оцінюванню застосованих методів студентами і їх намаганням реалізувати свої очікування.

Інноваційні тенденції, характерні для сучасної освіти, зачіпають не тільки процес освіти, а й контрольну-оцінну систему, висуваючи підвищені вимоги до її ефективності. Для поновлення контрольної-оцінної системи необхідно:

- мінімізувати суб'єктивізм в підсумковому контролі і перейти до розширеного використання стандартизованих тестів;

- знизити частку авторитарності і примусу в поточному контролі, створити умови для самоконтролю і самооцінки учнів;

- відмовитися від переважної орієнтації поточного і підсумкового контролю на оцінку результатів заучування, діяльності за зразком, алгоритмічних знань і перейти до інноваційних вимірників, що забезпечує оцінку компетентностей, здібностей до творчої та практичної діяльності;

- замінити звичну орієнтацію на «середнього учня» індивідуалізованими методами корекції навчальної діяльності в процесі поточного контролю, систематично використовувати вхідний контроль;

- знизити частку традиційних письмових перевірок за рахунок введення автентичних форм оцінювання, які передбачають використання в контролі релевантних, значущих для учнів, оціночних засобів: тестів практичних умінь, ситуаційних завдань і портфоліо.

Види контролю нерівноцінні в сенсі об'єктивності, перевірити глибину засвоєння вивченого, а також психологічного та виховного значень. З метою інтенсифікації контролю знань студентів необхідно спиратися як на традиційні, класичні, перевірені часом форми, так і нові педагогічні технології, авторські ноу-хау оцінки знань. Немає ніяких підстав для відмови від традиційних форм контролю, але їх слід наповнювати новим змістом, щоб правильно поєднувати контроль, взаємоконтроль і самоконтроль.

До інноваційних методів перевірки, які правильно поєднують контроль, взаємоконтроль і самоконтроль, ми відносимо насамперед навчальне портфоліо, тестовий контроль, рейтинговий контроль, перевірку за допомогою ділових ігор, виконання проєктів та інші.

На думку дослідників, названі методи мають такі переваги:

- відображують комплексні навчальні цілі у вигляді компетенцій і сприяють їх досягненню;
- дають можливість виявити й оцінити ті уміння і навички, які неможливо виявити й оцінити за допомогою інших методів контролю;
- дають можливість оцінити як процес, так і результат навчання;
- побудовані на основі сучасних теорій навчання (студент – активний учасник навчального процесу).

Спільними недоліками названих методів є такі:

- складність процесу оцінювання;
- необхідність великої кількості часу на оцінювання [2, с. 266-267].

Таким чином, удосконалення системи контролю не повинно означати ні корінної руйнації традиційної системи контролю, що склалася у вітчизняних навчальних закладах, ні механічного копіювання елементів західної системи освіти. Від нового потрібно брати лише найкраще та найраціональніше, ретельно аналізуючи його переваги і недоліки й адаптуючи нововведення до наших освітніх традицій. Якщо інноваційні технології будуть інтегровані в навчальний процес і між собою, еволюційним шляхом витісняючи застарілі й неефективні методи контролю, то, на нашу думку, вдасться виробити оптимальний підхід до організації контролю з урахуванням специфіки вітчизняної системи освіти.

Список літератури

1. Brown, J. D. (2005). *Testing in Language Programs: a Comprehensive Guide to English Language Assessment*. NY: Mc Graw-Hill.
2. Linn R. L., N. E. Gronlund (2000). *Measurement and assessment in Upper Saddle River* : Merrill.